

NS-WANDELING GRAAF VAN BUREN

herzien door Lonesome Sparrow
10 januari 2025

Beginpunt: treinstation 'Tiel' te Tiel, Gelderland
Tussenspunt: bushalte 'Plantsoen' te Buren, Gelderland
Tussenspunt: treinstation 'Geldermalsen' te Geldermalsen, Gelderland
Eindpunt: treinstation 'Beesd' te Beesd, Gelderland

Afstanden:

dag 1, deel 1 (Tiel - Buren): 12,7 km
dag 1, deel 2 (Buren - Geldermalsen): 8,9 km
dag 2 (Geldermalsen - Beesd): 12,9 km
af- en aantakroute naar of vanaf bushalte 'Plantsoen': 50 m
af- en aantakroute naar of vanaf treinstation 'Geldermalsen': 0,7 km

Deze tweedaagse wandeltocht werd in 1997 opgenomen in het assortiment NS-wandelingen en daar in 1999 of 2000 weer uit verwijderd. In deze herziening is het eindpunt van de 1e dag, tevens beginpunt van de 2e dag, vervangen door treinstation 'Geldermalsen' (was hotel 'De Gentel' te Geldermalsen). De mogelijkheid om de 1e dag in tweeën te splitsen is toegevoegd. Daarvoor dient het tussenspunt bushalte 'Plantsoen'. De routebeschrijving van deel 1 van dag 1 is gebaseerd op de situatie van 2014, die van deel 2 van dag 1 op de situatie van 2019 en die van dag 2 op de situatie van 2024. De wandeltocht volgt voor een groot deel de wit-rood gemarkeerde Lange-Afstands-Wandeling Grote Rivierenpad. De route van de 1e dag voert door de eikenbossen van Kasteel Soelen en door het historisch rijke stadje Buren. Die van de 2e dag voert voor een deel langs de Linge en doorkruist het Landgoed Mariënwaerdt.

Tiel is het centrum van de Neder-Betuwe ofwel het westelijke deel van het Betuwe-gebied. Al eeuwen geleden was Tiel, dankzij de ligging aan de Waal, een belangrijke plaats. De rivier was namelijk in de Middeleeuwen al een belangrijke handelsroute en Tiel profiteerde als lid van de Hanze van de groeiende welvaart. Monumenten in het oude centrum van Tiel herinneren aan deze periode, zoals de Grote of Sint-Maartenskerk, de Waterpoort, de stadswallen, het Ambtmanshuis en het Kantongerecht. Tiel is onlosmakelijk verbonden met Flipje en de jamfabriek. De Tielse koffiestroopfabrikant 'Bruynis & Co' richtte in 1885 de fabriek van 'Flipje' op. Maar het viel niet mee om de 'Betuwe' jam op de Nederlandse ontbijttafels te krijgen, want de concurrentie van Engeland was groot. Maar tijdens de Boerenoorlog, waarin Engeland vocht tegen de boeren in Zuid-Afrika, werden Engelse producten, waaronder jam, geboycot. Men ontdekte dat onze jam niet onderdeed voor de Engelse en de omzet ging met sprongen omhoog. Elke 2e zaterdag van september trekken tijdens het Fruitcorso diverse praalwagens met fruit door de straten van Tiel.

Verlaat het station aan de achterzijde, oftewel de kant van spoor 3, ga rechtsaf langs het fietsparkeerterrein en daarna een voetpad op tussen weg en spoor. Aan het eind, bij een spoorwegovergang, pik je het Grote Rivierenpad op. Ga hier rechtdoor een voetpad langs het spoor op.

Even verder buigt het voetpad weg van het spoor en gaat verder langs water. Het pad rechtdoor blijven volgen tot je op een verkeersweg uitkomt. Hier rechtsaf een brug over en doorlopen tot een zebrapad met stoplichten. Hier de brug de weg oversteken en aan de overkant teruglopen en de brug weer over. Direct na de brug rechtsaf voetpad langs water op. Blijf het pad zolang mogelijk langs het water volgen en daarna nog een stukje verder tot het einde. Daar rechtsaf, even verder linksaf en weer even verder rechtsaf. Op viersprong rechtsaf. Verderop linksaf een trap op. Boven rechtsaf, over een viaduct over een snelweg en een spoorbaan. Direct na het viaduct rechtsaf een trap af, beneden rechtsaf en onder het viaduct door en daarna met de bocht naar rechts mee richting Zoelen.

Op kruising met Groenedijk rechtdoor, Zoelenseweg. Over de Zoelensebrug ga je de Linge over. Rechtdoor langs een kerk. Na de kerk schuin linksaf, landgoed Soelen in. Asphaltweg volgen tot voor poortgebouw. Rechts ligt Kasteel Soelen.

Kasteel Soelen heeft nog het uitwendige van een kasteel, de binnenkant is echter onderhevig geweest aan een grondige verbouwing. Er zijn appartementen in aangebracht, waarbij men heeft getracht de oude entourage zoveel mogelijk intact te houden. Volgens een verhaal van één van de bewoonsters kwamen in vroeger tijden de welgestelde dames uit Tiel per ruittuig naar Zoelen waar een fietsknecht klaarstond om hen op de brede oprijlaan van het kasteel fietsles te geven.

Hier verlaat je het Grote Rivierenpad om even de oude route daarvan te volgen. Voor het poortgebouw linksaf en even daarna rechtsaf. Paadje naar rechts negeren en daarna pad met bocht mee naar rechts volgen. Op driesprong links aanhouden en op een splitsing daarna ook. Aan het eind linksaf. Het pad maakt een bocht naar rechts en naar links. Negeer een pad naar rechts. 1e pad linksaf, een rechte bomenlaan. Aan het eind rechtsaf (links zie je het kasteel weer). Je volgt het Grote Rivierenpad weer.

Via een loopplank (bij winters weer spekglad!) naar een asphaltweg en die naar rechts volgen. Aan het eind rechtsaf, Noordereind. Na huisnr. 7 linksaf, Kruksepad.

Het Kruksepad maakt een ruime bocht naar rechts. Aan het eind rechtsaf. Aan het eind rechtsaf. Meteen daarna kom je op een kruising met een verkeersweg. Ga hier rechtsaf het fietspad op, steek even verder de verkeersweg over via een vluchtheuvel en ga over het fietspad aan de overkant verder. Verderop linksaf een halfverharde weg op. Deze komt uit op een asphaltweg. Ga hier het pad rechtdoor op.

Op een steenworpafstand van de route ligt fruitteeldorp Erichem. Er staan nog verschillende oud-Betuwse fruitboerderijen, zogeheten T-boerderijen. Ze zijn te herkennen aan het overstekende dak, waardoor het huis op een 'T' lijkt. Onder dit dak konden de wagens met hun landbouwproducten droog staan. Alles ademt fruit in deze streek, al eeuwenlang. Vroeger had elke boer naast zijn akker of vee een eigen boomgaard. De boomgaarden lagen op de oeverwallen van de rivier. Deze hooggelegen gronden, ooit door de rivier zelf afgezet, waren uitstekend geschikt voor fruitteelt.

Na een bocht naar rechts kom je uit op een asfaltweg. Volg deze naar rechts. In een lange bocht naar rechts linksaf een fietspad op. Dit uitlopen. Aan het eind rechtsaf, Maximiliaan van Egmondstraat. 1e straat linksaf, Anna van Burenstraat. Rechtdoor de Prins Mauritsstraat in en rechtdoor een voetpad op, dat langs een speeltuin voert. Na de speeltuin rechtsaf een fietspad op. Bij rotonde rechtdoor en een brug over. Direct na de brug rechtsaf, een grindpad over de stadswal.

Aan de oevers van het riviertje de Korne ligt het lieflijke en historische vestingstadje Buren. Het ontstond in de 14e eeuw als nederzetting bij het gelijknamige kasteel. De plaats kreeg in 1395 stadsrechten en maakte een belangrijke bloeiperiode door. Door het huwelijk van prins Willem van Oranje, 'Willem de Zwijger', met gravin Anna van Buren in de 16e eeuw, ging de heerlijkheid Buren deel uitmaken van de bezittingen van het huis Oranje. De leden van de koninklijke familie dragen nog altijd de titel 'graaf en gravin van Buren'. Op de Markt in Buren liggen de meeste bezienswaardige monumentale panden: de vele gerestaureerde gevels, de Waag en het Koninklijke Weeshuis, gesticht door een dochter van Willem van Oranje en Anna van Buren. De Huizer- of Culemborgsepoort is de enige overgebleven stadspoort. In de poort is nu het Boerenwaggenmuseum gehuisvest.

Volg de stadswal met de bocht mee naar links. 50 m voor een molen linksaf een trap af en rechtdoor, Zoetendaal.

De Korenmolen Prins van Oranje is een ronde stenen stellingmolen. Hij staat op de Molenwal en is in 1716 gebouwd. Na een brand in 1911 werd hij hersteld en verhoogd. In 1952 en 1974 is de molen gerestaureerd en weer maalvaardig gemaakt.

Rechtdoor langs een kerk.

De St. Lambertuskerk werd in 1367 gesticht als een kapel en in 1395 als parochiekerk genoemd naar de heilige Lambertus. De kerk is tussen 1973 en 1980 gerestaureerd. De kerktoeren werd gebouwd naar een ontwerp van Pasqualini.

De pomp aan je linkerhand, na de kerk, is een oude stadspomp met in goud het opschrift 'GRASSANTE FLAMMA SUM CIVIBUS SOLATIO MDCCXXXII'. De pomp die altijd op dezelfde plaats heeft gestaan, heeft nog dienst gedaan bij het blussen van de grote stadsbrand in 1575, vandaar dit opschrift.

Na de de kerk rechtsaf, Voorstraat. Onder de Huizen- of Culemborgsepoort door en rechtdoor, Buitenhuizenpoort. Je komt uit op een kruising met een voorrangsweg, bij keuzepunt V26. Hier bevindt zich ook een LAW-handwijzer. Rechts bevinden zich de bushaltes 'Plantsoen', die voor de richting Culemborg/Nieuwegein aan de kant waar je vandaan komt, die voor de richting Tiel aan de overkant. Wil je de route niet afbreken, ga dan hier rechtdoor een voetpad op. Kom je hier met de bus aan, dan moet je met het water rechts naar het kruispunt lopen en daar rechtsaf het voetpad op.

Na 50 m op een driesprong links aanhouden. Even verderop, bij een pomp, weer linksaf. Je passeert een wit stenen gebouw aan je rechterhand. Negeer 2 paden naar links. Negeer een pad naar rechts in de richting van de tennisbanen. Meteen daarna op driesprong rechtdoor (gele en paarse pijl). Je passeert de locatie waar vroeger Kasteel van Buren stond.

Maximiliaan van Egmond liet het middeleeuwse Kasteel van Buren na verwoesting herbouwen door de Italiaanse architect Alexander Pasqualini. Het werd in renaissance stijl gebouwd. Zijn dochter Anna trouwde in 1551 met prins Willem van Oranje. Zo kwam de titel graaf van Buren in het Oranjehuis terecht. Na de dood in 1616 van Maria van Nassau, de laatste bewoonster, raakte het kasteel in verval. 2 eeuwen later is het kasteel gesloopt. Nu resten alleen nog enkele fragmenten van het beeldhouwwerk en de fundamenten.

Negeer een pad naar links dat schuin naar achteren gaat. Ga wel een pad haaks naar links op (gele en paarse pijl). Op viersprong rechtdoor. Op volgende viersprong linksaf een brug over. Op grindweg linksaf. Even voor een kruising met een asfaltweg rechtsaf een voetpad op. Bij de haakse bocht van de sloot rechts van je met de bocht mee naar rechts. Na 50 m, bij keuzepunt V47, linksaf. Je gaat langs een afrastering en komt uit op een asfaltweg. Asfaltweg oversteken, klaphek poasseren en meteen rechtsaf.

Het Tichelterrein in Buren, in de volksmond ook wel de 'Put bij Buren' genoemd, is een uniek natuurgebiedje dat wordt beheerd door Staatsbosbeheer. Tot een halve eeuw terug werd het gebied hier 'geticheld' ten behoeve van de baksteenindustrie. Wanneer een stuk land wordt geticheld, betekent dit dat de kleigrond in kleine klompjes wordt omgespit. Het terrein groeide hierdoor uit tot een botanisch gezien zeer interessant gebied. De botanische rijkdom is deels te danken aan het feit dat onder het getichelde kleipakket kalkrijk rivierzand voorkomt. Naast een bijzondere vegetatie leven er veel insecten, vogels, zoogdieren en vlermuizen, nachtvlinders en libellen. De Put is een echte hotspot voor vlinders: er leven hier wel 25 soorten dagvlinders.

Volg het dijke. Op driesprong rechtdoor. Bij het ven rechts van je de afrastering links houden. Je komt uit bij een dijke. Bovenop naar links. Op kruising met graspad rechtsaf. Even verder door een kort stukje wilgenbos, vervolgens rechtdoor tot aan een brede sloot en daar rechtsaf. Aan het einde van de sloot linksaf het terrein van Wilgje Buitensport op, maar lees voordat je dat doet eerst het volgende tekstblok.

Het terrein van Wilgje Buitensport is verboden voor onbevoegden met uitzondering van de wandelroutes. De situatie is hier in de loop der jaren meerdere keren veranderd, waardoor de oorspronkelijke routebeschrijving niet meer klopte en ook de aanpassingen daarop niet. De gele en paarse wandelroutes lopen hier anders dan het wit-rood gemarkeerde Grote Rivierenpad dus negeer de pijlen daarvan.

Rechtdoor tussen gebouwen door over een terras en een klinkerweg. Aan het einde van de klinkerweg linksaf langs klimtoestellen met autobanden. Verderop een stukje graspad volgen, nog steeds langs die klimtoestellen. Vervolgens NIET linksaf een graspad links van een bomenrij op, maar rechtdoor tot aan een akker en daar linksaf langs die akker. Voor een houtwal rechtsaf, pad tussen de houtwal en de akker. Dit pad uitlopen naar een asfaltweg.

Op asfaltweg rechtsaf. Aan het einde linksaf, Hennisdijk. Na 0,5 km bij de Hofkampseweg rechtdoor. Na 370 m bij Nieuwe Steeg nr. 2 rechtdoor. Na 340 m linksaf, Hoge Maatsteeg, een grasweg van Staatsbosbeheer langs de Assche Wetering. Na 0,9 km een grasweg naar rechts negeren en de met gele pijlen gemarkeerde grasweg/pad uitlopen, Aan het einde, bij een verkeersweg, linksaf, en de verkeersweg aan de linkerkant een stukje volgen. Direct na het aan de overkant gelegen huis met nr. 55, bij keuzepunt E68, de weg oversteken en de weg links van het huis opgaan. Direct rechtsaf, grasweg langs wetering, en deze uitlopen. Je komt uit op een asfaltweg.

Rechtsaf en de asfaltweg blijven volgen tot in Tricht. In Tricht op de overgang van de Meersteeg in de Dokter Van der Willigenstraat rechtdoor. In de bocht naar links rechtsaf, Dokter Van der Willigenstraat. Aan het einde rechtsaf, Lingedijk. Deze volgen tot fietswegwijzer.

Aftak naar treinstation 'Geldermalsen'

Rechtdoor over trottoir links van fietspad. Brug over de Linge over en langs het spoor naar het station lopen.

Aantak vanaf treinstation 'Geldermalsen'

Verlaat het station aan de centrumzijde. Volg het fietspad tussen het spoor links en de fietsenstalling rechts. Na 300 m links aanhouden en over een brug de Linge over. Fietspad met bocht mee naar rechts volgen tot aan fietswegwijzer

Bij fietswegwijzer het trottoir op langs het fietspad rechts van de weg die onder de brug door gaat. Na 180 m kom je op een veelsprong, waar de weg een bocht naar rechts maakt. Ga hier rechtdoor.

'Linge', het Middelnederlandse woord voor 'lang', is een voor de hand liggende benaming voor de langste, zuiver Nederlandse rivier. De Linge stroomt over een afstand van 108 km vanaf Doornenburg naar Gorinchem, waar het in de Merwede uitmondt. Het zorgt voor de afwatering van het gebied tussen Waal en Lek. Aan de hoeveelheid zand die langs de oevers is afgezet, is te zien dat het ooit een krachtige rivier was. Tegenwoordig is het een rustig riviertje. In Middeleeuwse stukken werd de rivier ook wel 'het lange water' genoemd.

De meanderende rivier met de smalle dijkjes erlangs trekt fietsers, wandelaars en watersportliefhebbers. Sinds 1986 zijn de oeverlanden van de Linge wettelijk beschermd. Op de rivier geldt voor de pleziervaart de maximum snelheid van 9 km per uur, zodat de kwetsbare oevers gespaard blijven. De samenwerkende organisaties langs de Linge zoals het Polderdistrict, Waterschap, Zuiveringschap, Recreatieschap, Staatsbosbeheer, de gemeenten en natuurbeschermingsorganisaties in de Betuwe doen er alles aan om dit unieke culturele erfgoed te beschermen.

Tussen Beesd en Geldermalsen is de Linge, met zijn vele ernaast gelegen wielen, nog vrij ongerept. Het landschap is hier, wanneer je de kleinschalige bebouwing bij Deil en Enspijk aan de overkant van de Linge niet meerekent, vrijwel onbebouwd. Landgoederen, statige lanen, beplante dijken en uitzichten over boomgaarden en graslanden bepalen grotendeels het beeld.

Op kruising met Steenoven rechtdoor. Waar de weg een bocht naar rechts maakt, rechtdoor, fietspad.

De Neder Betuwe staat bekend om zijn fruitteelt, vooral appels, peren en kersen. De zandige, oude stroomruggen van de, zich toen nog verplaatsende rivier, zijn zeer geschikt voor de fruitteelt. Ondanks laagstambomen, dikkere kersenrassen, plukmachines, lopende banden en pluktreinen is de fruitpluk nog steeds een arbeidsintensief proces.

Aan het einde van het fietspad rechtdoor.

Sla de 1e zijweg rechtsaf in, bij keuzepunt E78, een weg verboden voor auto's. Hier verlaat je het Grote Rivierenpad. Even verder loop je tussen een huis aan je rechterhand en een boerderij aan je linkerhand. De weg wordt onverhard en blijkt Mariënwaerd Den Oeststeeg te heten. Op een T-kruising voor een weide linksaf. Op een T-kruising voor een sloot linksaf. Je komt uit op een asfaltweg. Hier rechtsaf een spoorwegovergang over. De weg uitlopen en aan het einde linksaf (Mariënwaerd Dwarssteeg). 1e pad rechtsaf, bij keuzepunt E81. Na 820 m, bij keuzepunt E88, linksaf over een bruggetje. Na 290 m rechtdoor een grotere brug over. 320 m hierna het wandelnetwerk volgen en een pad naar links inslaan, een pad door een houtwal tussen 2 sloten.

Na 840 m op een kruising met een asfaltweg rechtdoor (Mariënwaerd Prinkel). 190 m na een spoorwegovergang linksaf (Mariënwaerd Machinedreef). Bij een boerderij weg met bocht mee naar rechts volgen. Na 200 m kom je uit op een asfaltweg. Hier, bij keuzepunt E32, rechtdoor door een wit hek een onverhard dijkpad op (Mariënwaerd Hooidijk). Je bent weer op het Grote Rivierenpad.

Bij de Hooge Schuur rechtdoor een klinkerweg op. Na 100 m de klinkerweg schuin naar rechts opgaan. Je verlaat hier het Grote Rivierenpad dat rechtdoor gaat.

De weg slingert tussen de boerderijen door over het landgoed Mariënwaerd.

Oorspronkelijk (1129) was Mariënwaerd een abdij van de Norbertijner monniken, omringd door lager gelegen land wat grotendeels onder water stond. De abdij werd in de middeleeuwen regelmatig verwoest, omdat het op de grens lag van Gelre, Utrecht en Holland: het gebied waar vijandig gezinde troepen elkaar troffen. In 1734 liet familie Van Verschuer op de gewelven van de verwoeste abdij een nieuw huis bouwen: Huis Mariënwaerd. Sindsdien is Mariënwaerd steeds in rechte lijn vererfd en nu wordt het door de 9e generatie beheerd. Het landgoed beslaat bijna 900 ha. Het bestaat uit een gemengd agrarisch bedrijf met biologische akkerbouw, boomgaarden en melk- en slachtvee. Je treft er ook walnootbomen aan, een eendenkooi en grienden die wilgentenen leveren. Op het terrein bevindt zich ook een bed & breakfast en een pannekoekenrestaurant. In de landgoedwinkel zijn biologische producten zijn te koop.

Om het landgoed in stand te kunnen houden wordt o.a. jaarlijks een Landgoedfair (augustus) en Kerstfair (december) georganiseerd.

Je passeert 2 gerestaureerde hooibergen links van je. Het loont de moeite deze even van binnen te bekijken (informatie over de restauratie).

Na slagboom op viersprong rechtdoor (Mariënwaerd Biersteeg).

Vlak voor de volgende viersprong passeer je de kelder van een voormalige bierbrouwerij. Ook hier loont het de moeite deze even van binnen te bekijken.

Op de volgende viersprong ook rechtdoor (Mariënwaerdt Notenlaan). Aan het einde om het grote toegangshek heen en de weg rechtdoor vervolgen (nog steeds Notenlaan). Op de volgende viersprong rechtsaf (Mariënwaerdt Oude Waag). (Ga hier rechtdoor voor een bezoek aan de landgoedwinkel.)

Vervolgens de 1e weg linksaf (Mariënwaerdt Stationsweg). Je komt uit bij treinstation 'Beesd'.

